

тому. Разом із тим і дотепер ніхто не може чітко відповісти, якою вона має бути? Яким має бути головний акцент лекції — навчання професії чи розвиток здатностей до самонавчання та самовиховання? А можливо одне й інше? Як слід читати лекцію? Що від неї очікує студент? Яку частину програми має охоплювати? Чи повинна вона бути обов'язковою для відвідування студентом? Нарешті, чи потрібна лекція взагалі?

Як бачимо, питань як стратегічного, так і тактичного плану набирається досить багато. Стало очевидним, що існує проблема кризи вузівської лекції, яка вимагає нового підходу, тому що має справу з органічно взаємозалежною системою соціальних, психологічних, педагогічних і організаційних факторів.

У традиційному навчанні лекція є по своїй суті розгорнутим монологом по наданню студентам навчальної інформації. Нині вузівську лекцію доцільно розглядати як таку форму навчальної діяльності, за якої спеціально організований і керований процес навчання направляється на підвищення активності пізнавальних інтересів, розвиток творчих здібностей студентів.

В умовах інформатизації освіти необхідне сполучення аудиторного лекційного заняття й інтенсивної самостійної роботи студентів по вивченню лекційного навчального матеріалу з використанням навчально-методичного забезпечення в електронній формі. Використання лекційних презентаційних засобів і мультимедійних технологій має супроводжуватися розробкою нових педагогічних методик при проведенні активних форм лекцій. Зокрема, вивчення лекційного матеріалу має передувати лекції, що сприятиме використанню їх активних форм, наприклад, лекцій-консультацій, лекцій-конференцій тощо.

Такий підхід активізує процес пізнавальної діяльності майбутніх фахівців, інтегрує аудиторну й самостійну навчальну діяльність студентів при вивченні лекційного матеріалу, надає студентам навчальну й управлінську інформацію у візуалізованій формі, зручній для освоєння без втрати змісту й якості, як на аудиторних, так і позааудиторних заняттях.

Дієвим інструментом, який сприяє цьому є створення по кожній науковій дисципліні лекційних електронних комплексів (ЛЕК), до яких мають увійти такі програмно-педагогічні засоби: методичний блок по роботі з комплексом, лекційний відеододаток, електронний конспект лекцій (презентацій) і блок контрольних завдань по вивченню навчального лекційного матеріалу.

Застосування ЛЕК для проведення лекцій і використання в самостійній роботі студентів по вивченню навчального матеріалу, створює якісно нове інформаційне середовище при організації лекцій активних форм, сприяє активізації навчальної діяльності й орієнтації на формування професійних компетенцій у процесі самостійного набуття знань. При цьому створюються умови для вдосконалювання механізму управління навчальною діяльністю студентів з боку викладачів і самоврядування навчальною діяльністю з боку студентів.

Формування комп'ютерно-опосередкованої взаємодії викладачів і студентів обумовлює трансформацію їхніх взаємин у процесі навчання. Діяльність викладача набуває характеру наставництва, а для студентів важливим стає самоврядування своєю навчальною діяльністю.

Разом із тим, наголосимо, які б інноваційні форми, які б найсучасніші комп'ютерно-телекомунікаційні технології не використовувалися, що поза усяким сумнівом, стимулює динаміку й ефективність навчального процесу, ніщо й ніхто не спроможний повністю витіснити й замінити мистецтвом і професіоналізмом педагога, який є не тільки викладачем, але й наставником, консультантом і керівником навчального процесу.

Гарний лектор поєднує у собі таланти вченого, письменника, режисера, гумориста, актора й учителя, які сприяють навчанню студента. Гарна лекція — це твір ораторського мистецтва, що сполучає наукову думку й естетику, красу живого людського слова, тому й сприймається слухачами на емоційному рівні.

*Лупандін П.О., здобувач
кафедри статистики*

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ — НОВИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Світовий процес переходу від індустріального до інформаційного суспільства, а також соціально-економічні зміни, що відбуваються в Україні, вимагають суттєвих змін у багатьох сферах діяльності держави. В першу чергу це стосується реформування освіти. Проблема реформування освіти є нагальною проблемою і вирішувати цю проблему значною мірою покликані сучасні інформаційні та телекомунікаційні технології, технології дистанційного навчання.

Дистанційне навчання можна визначити як технологію отримання знань за допомогою телекомунікаційних засобів, при чому головною особливістю є те, що взаємодія студента і викладача

проходить на відстані. Це, насамперед пов'язано з розвитком у сучасному світі телекомунікаційних технологій, значним поширенням засобів комп'ютерної техніки серед населення, широким використанням мережі Інтернет, виникненням високошвидкісних засобів зв'язку, суттєвим поглибленням процесів упровадження інформаційних технологій в освітню практику.

Дистанційне навчання можна розглядати, як нову організацію освітнього процесу, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів навчання, так і нових інформаційних і телекомунікаційних технологій, а також на принципах самостійного навчання. Найсуттєвішими принципами, що відрізняють дистанційне навчання від традиційного є принципова можливість здійснення навчального процесу за екстериторіальністю його учасників і переважної більшості засобів навчальної діяльності (інформаційних і технічних), а також забезпечення як синхронного, так і асинхронного режимів взаємодії учасників навчального процесу між собою та з інформаційними засобами навчальної діяльності. Ця взаємодія жорстко не прив'язана в часі, як за тривалістю, так і за термінами початку і кінця навчальної дії, що, безумовно, відповідає умовам сучасної динаміки життя, дає змогу залучити до навчального процесу передовий педагогічний досвід, найкращі наявні викладацькі кадри незалежно від місця їх роботи, проживання і тимчасового перебування.

Отже, основними характеристиками дистанційного навчання є:

- актуальність — упровадження нових педагогічних, методичних, інформаційних розробок;
- модульність — матеріал подається у вигляді окремих тем, котрі є логічно та функціонально завершеними;
- гнучкість — викладання матеріалу з урахуванням підготовки студента, можливість самоперевірки, використання посилань на сторонні сайти для отримання додаткової інформації;
- зручність — можливість навчання в будь-який момент часу, незалежність територіального розташування студента та викладача, відсутність обмежень у часі для засвоєння матеріалу;
- можливість контролю якості знань — проведення дискусій, використання електронної пошти, чатів, наявність системи самоконтролю, створення системи контролю у вигляді тестів;
- географічна незалежність — можливість вивчення дисциплін в різних навчальних закладах світу;
- інтерактивність — активне спілкування між студентами та викладачем, підвищення мотивації до навчання, поліпшення засвоєння матеріалу.

Існує велика кількість розроблених платформ дистанційного навчання. Більшість ВНЗ використовує комерційні платформи дистанційного навчання визнаних виробників. Найбільш використовуваними є Moodle, WebCT Campus Edition, WebCT Vista, eLearning Server, Прометей тощо. Спільним для всіх цих платформ дистанційного навчання є те, що вони відповідають загальноприйнятим у світі вимогам і стандартам організації дистанційного навчання.

Основним елементом платформ дистанційного є дистанційні курси, з котрими працюють користувачі дистанційних курсів. Існують кілька основних типів користувачів, залежно від прав і рівня доступу вони поділяються на:

- адміністратор — здійснює адміністрування платформи, додає та видаляє дистанційні курси та користувачів, здійснює контроль над сервером;
- проєктувальник — викладач, котрий здійснює наповнення курсу навчально-методичними матеріалами, визначає дизайн курсу, проводить поточний контроль знань студентів;
- студент — переглядає зміст курсу, виконує навчальні завдання, проходить контрольні опитування.

Кожна платформа дистанційного навчання складається з кількох основних елементів:

- інформація про курс — містить загальні відомості про курс: кількість годин навчального навантаження, дані про розробника курсу, строки здачі контрольних робіт та тестових завдань і т.д.;
- зміст курсу — містить в собі навчально-методичні матеріали;
- елементи оцінювання знань — самоперевірка, завдання у текстовому вигляді, тестові завдання і т.д. Студент має змогу приймати участь у контрольних опитуваннях, викладач — контролювати процес опитування та одержувати інформацію по кожному із студентів прикріплених до курсу;
- елементи зв'язку — пошта, чат, форум тощо, котрі надають можливість спілкування та обміну інформацією.

Поєднання цих елементів створює усі умови для швидкого та зручного засвоєння матеріалів студентом, та контролю знань студента зі сторони викладача.

Такі характеристики дистанційного навчання, як доступність, модульність, незалежність від просторового розташування викладача та студента, відсутність обмежень у часі викладання, та в часі засвоєння навчального матеріалу, інтерактивна система оцінювання знань дають можливість стверджувати, що дистанційне навчання є новим підходом у викладанні дисциплін, у тому числі і економічних, спрямованим на підвищення освітнього рівня студента, новим етапом розвитку освіти в цілому.